

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

«KELISHILDI»

Oliy va o'rta maxsus ta'lif
vazirligi

2021 y.

«TASDIQLAYMAN»

TDSHU rektori
G.Rixsiyeva

«15 « 07 2021 y.

5A120102 - Lingvistika: hindiy tili
magistratura mutaxassisligiga kiruvchilar uchun
maxsus (ixtisoslik) fanlaridan
D A S T U R

Toshkent - 2021

Annotatsiya

Dastur 5A120102 - Lingvistika: hindiy tili magistratura mutaxassisligiga kiruvchilar uchun maxsus (ixtisoslik) fanlaridan 5120100 – Filologiya va tillarni o‘qitish (hindiy tili) ta’lim yo‘nalishining 2017-2018 o‘quv yili uchun tasdiqlangan o‘quv rejasidagi fanlar asosida tuzilgan.

Tuzuvchilar:

Muhibova U.U. – TDSHU “Janubiy va Janubi-sharqiy Osiyo tillari ” kafedrasi mudiri, f.f.d, professor

Taqrizchilar:

Abdurahmonova M.H. – TDSHU “Janubiy va Janubi-sharqiy Osiyo tillari ” kafedrasi dotsenti
Sodiqova M. – TDSHU “Janubiy va Janubi-sharqiy Osiyo tillari ” kafedrasi kata o’qituvchi

Dastur Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining 2021 yil 01 iyuldagি 11-sonli majlisida muxokama qilingan va tasdiqlangan.

Kirish

Mazkur dastur Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti magistraturasining 5A120102 - Lingvistika: koreys tili mutaxassisligiga kirish imtihonlari uchun tuzilgan va unda 5120100–Filologiya va tillarni o‘qitish (sharq tillari) ta’lim yo‘nalishi o‘quv rejasidagi Hindiy tili va Hindiy tili nazariy grammatikasi fanlariga tegishli mavzular qamrab olingan.

Universitet magistraturasi mutaxassisliklarining barchasida mutaxassislikka mos fanlar bo‘yicha kirish imtihonlari yozma ish shaklida o’tkaziladi. Yozma ishlar topshiriqlari uch qismdan iborat qilib belgilanadi va 100 ballik baholash mezonlari qo’llanadi:

- 1.Birinchi qism fanning umumnazariy masalalari – 30 ball;
- 2.Ikkinchi qism tegishli mamlakat yoki mintaqaga oid masalalar – 30 ball;
- 3.Uchinchi qism sharq tillaridan tegishli mazmun va hajmdagi matnlarning ona tiliga yozma tarjimasi – 40 ball.

100 ballik baholash mezonlari dastur nihoyasida keltiriladi.

I.Hindiy tili

Morfologiya. So‘z turkumlari. Otlar. Hindi tilida son kategoriyasi. Olmoshlar. Sifatlar va sifat darajalari. Son so‘z turkumi. Son turlari. Fe’l. Fe’l turlari (shaxsli va shaxssiz). Fe’llarning tuslanishi. Hindi tilida sifatdosh va ravishdosh. Fe’l mayllari. Zamon kategoriyasi. Fe’l nisbati

Sintaksis. Bosh va ikkinchi darajali bo‘laklar. Gap turlari. Sodda va qo‘shma gaplar. Qo‘shma gaplar va uning turlari.

Yuqorida berilgan mavzular doirasida talaba quyidagi til bilimlari malakasiga ega bo‘lishi kerak:

nutqning fonetik jihatlari – talaffuz ko‘nikmasi va malakasini egallagan holda ma’lum o‘quv bosqichidagi turli kommunikativ holatlarni bayon eta olishi kerak.

nutqning leksik jihatlari – ma’lum o‘quv bosqichida turli muloqot doirasida kasbga yo‘naltirilgan kommunikativ so‘z qatlamini o‘zlashtirgan bo‘lishi kerak.

nutqning grammatik jihatlari – ma’lum o‘quv bosqichiga asoslangan turli kommunikativ holatlar doirasida mavzuga oid konstruksiyalar va bir-biriga bog‘liq xususiyatlarini egallagan bo‘lishi lozim.

II.Hindiy tili nazariy grammatikasi

Fonetika. Unli xarflar va ularning klassifikatsiyasi. Ularning uzunligi va qisqaligi haqida tushuncha. Undosh tovushlar va ularning klassifikatsiyasi.

Morfologiya. Hindi tilidagi so‘z turkumlarining umumiyl tavsifi. Ot va sifat, otlar va turkumlash muammolari. Otning grammatik kategoriyalari. Son kategoriyasi. Sifat darajalari. Fe’l kategoriyalari: darajalar, mayllar, zamonlar. Fe’lning funksional shakllari Infinitiv. Sifatdoshlar (tugal va notugal). Ravish va uning turlari. Boshqa so‘z turkumlaridan o‘zlashgan ravishlar.

Hindi tili lug‘at boyligining shakllanishida so‘z yasalishi. Affiksatsiya. Poluaffiksatsiya. Ko‘plik yasalishi. Suffikslar yordamida ot yasalishi. Prefikslar yordamida sifat yasalishi Vala: suffiksi. Konkret predmet nomining yasalishi.

So‘zlarni tasnif qilish xususiyatlari. Leksik-semantik guruhlar tasnifi va so‘zning ma’no tarkibi.

Hindi tili lug‘at fondining shakllanish bosqichlari. Arab, fors tillaridan kirgan o‘zlashmalar. Yevropa tillaridan o‘zlashmalar. Ingliz tilidan o‘zlashgan so‘zlearning moslashuv jarayoni. Hozirgi zamon hindi tili terminologiyasi.

Frazeologiya. Ibora va so‘z. Frazemalarning tasnifi.

III. MUTAXASSISLIKKA OID MATNNI O‘RGANILGAN SHARQ TILIDAN ONA TILIGA TARJIMA QILISH(600-800 b.b.)

Magistraturaga qabul sinovlarining birinchi bosqichida mutaxassislik fanlaridan yozma ishlar topshiriqlari bo‘yicha talabalar bilimini baholash mezonlari

Qabul sinovlarini baholash uchun maksimal baho - **100 ball** etib belgilanadi.

Mutaxassislik fanlari bo‘yicha kirish sinovi biletlarining har birida 3 tadan savol bo‘lib, ular quyidagi mezonlar asosida baholanadi:

1. Birinchi va ikkinchi savollar mutaxassislik fanlariga tegishli bo‘ladi. Ularning har biriga yozilgan javoblarni baholash **30 ball** doirasida amalga oshiriladi.

Savol bo‘yicha javoblarni baholash quyidagi jihatlarni hisobga olgan holda amalga oshiriladi:

- nazariy va amaliy bog‘liqlikda yoritilgan;
- mazmunni yoritishda mustaqil ilmiy mushohada yuritish iqtidori mavjudligi;
- nom va ilmiy atamalarni bilish darajasi;
- keltirilgan faktlarning hozirgi davrdagi jarayonlar, o‘zgarishlar bilan o‘zaro aloqadorlikda ochib berilganligi, chuqr ilmiy tahlil etilgan hamda xronologik jihatdan to‘g‘ri yoritilganligi;
- muammoni tizimli mustaqil tahlil qilganligi, o‘z fikrini erkin va mustaqil ifoda eta olganligi.

BAHOLASH SHKALASI:

1. Fikr aniq va izchil ifodalangan, barcha savollar mutlaqo to‘liq yoritilgan va bunda tegishli ilmiy adabiyotlarga tayanilgan va har tomonlama chuqr asoslangan javoblarga **26-30 ballgacha - a’lo** baho qo‘yiladi.

2. Savolga nisbatan to‘liq javob berilgan, fikr izchil ifodalangan, lekin bunda tegishli ilmiy va uslubiy adabiyotlarga kamroq e’tibor berilgan bo‘lsa, **21-25 ballgacha - yaxshi** baho qo‘yiladi.

3. Savolga qisman javob bera olgan va ma’lum darajada ilmiy, o‘quv-uslubiy adabiyotlaridan foydalangan bo‘lsa, **17-20 ballgacha - qoniqarli** baho qo‘yiladi.

4. Fikr aniq ifoda etilmagan, savolga qisman bo‘lsada to‘g‘ri javob berilmagan, tegishli ilmiy, o‘quv-uslubiy adabiyotlardan mutlaqo foydalanimagan javoblar uchun **0-16 ballgacha - qoniqarsiz** baho qo‘yiladi.

2. Uchinchi savol bo‘yicha mutaxassislikka oid (ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy, madaniy, badiji) mavzulardagi va 600 belgi atrofidagi hajmga ega sharq tilidagi matnni ona tiliga tarjima qilinadi.

Yozma tarjimani baholashda **40 ballik mezon qo’llanadi**. Matn tarjimasi quyidagi mezon asosida baholanadi:

BAHOLASH SHKALASI:

a) matnni to‘liq 100% tarjima qilsa	40 ball
b) 90 % tarjima qilsa	36 ball
v) 80% tarjima qilsa	32 ball
g) 70% tarjima qilsa	28 ball
d) 60% tarjima qilsa	24 ball
e) 50% tarjima qilsa	20 ball
j) 50% dan kam tarjima qilsa	0 ball

Tarjima hajmidan kelib chiqib, baholashda oraliq ballar korsatkichlari ham qollanishi mumkin.

Yozma ish natijalari bo‘yicha sinov yakunida yig‘ilgan ballar jamlanadi va quyidagicha baholanadi:

1. 86 - 100 ballgacha – “a’lo”;
2. 71 - 85 ballgacha – “yaxshi”;
3. 56 – 70 ballgacha – “qoniqarli”;
4. 0 – 55 ballgacha – “qoniqarsiz”

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Ўзбекистон Республикаси Президентининг лавозимига киришиш тантанали маросимига бағишлиланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутqi. –Т.: “Ўзбекистон” НМИУ, 2016. – 56 б.
2. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз. - Т.: “Ўзбекистон” НМИУ, 2017. – 488 б.
3. Рахматов Б., Содикова М., Нурматов С., Сулаймонова М. Нинди тили. Тошкент, 2018.
4. Абдурахмонова М., Муртазаходжаева М., Мирзаева М. Урду тили. Тошкент, 2017.
5. Shomatov O.N.Mutaxassislik nazariy masalalari. -T., 2009.
6. Shomatov O.N. Lingvistik tadqiqotlar metodologiyasi. –T., 2012.
7. Shomatov O.N. Janubiy Osiyo tillariga kirish. -T.2003-2004. 1-3 qismlar.
8. Shomatov.O.N. Hindiy tili me'yoriy grammatikasi, T., 2010.
9. Abdurahmonova M.X. “Urdu tili leksikologiyasi” T.2009
10. Abdulhaq. Qavaide-urdu. Dehli, 2004
11. Давидова А.А. Учебник язіка һинди. М., 2003
12. Дімшиц З.М. Грамматика язіка һинди. М., 2001

Internet saytlari

www.hindibhasha.com
www.dailijang.com
www.hindiliterature.com
www.dailynawa-evaqt.com
www.hindurdu.com
www.hindustan.com
www.languageinindia.com
www.tashgiv.uz ;
www.zivonet.uz ;
www.bilim.uz;
www.edu.uz;
www.gov.uz.